

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11CoP/12/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5622200909
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tichý
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5622200909.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tichého a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a JUDr. Vladimíra Topoľančíka, vo veci starostlivosti o maloleté deti: Z. O., nar. XX.XX.XXXX, a X. O., nar. XX.XX.XXXX, obidve deti bytom ako matka, deti rodičov: matky Bc. F. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V. XXX/XX, X. S., a otca JUDr. Ing. Z. O., PhD., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. O. XXX/XX, J., zastúpeného JUDr. Ing. Ivanou Kožákovou, advokátkou so sídlom A. XXX, X. S., v konaní o návrhu otca na zmenu osobnej starostlivosti o maloleté deti, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 1P/28/2022-28 zo dňa 24.03.2022, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením č.k. 1P/28/2022-28 zo dňa 24.03.2022 Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej „súd prvej inštancie“) v konaní o návrhu otca na zmenu osobnej starostlivosti k maloletým deťom Z. O., nar. XX.XX.XXXX, a X. O., nar. XX.XX.XXXX, zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal, aby súd umiestnil maloleté deti do zariadenia ústavnej starostlivosti, ktorého výber ponechal na uvážení súdu a žiadal, aby mu bolo súdom uložené výchovné opatrenie, spočívajúce v povinnosti spolupracovať so zariadením ústavnej starostlivosti, a v zmysle pokynov ústavu podrobiť sa odbornému poradenstvu za účelom obnovy vzťahu s maloletými deťmi. Taktiež navrhol, aby súd matke dočasne zakázal styk s maloletými deťmi v záujme zamedzenia ich ďalšieho nežiaduceho ovplyvňovania proti otcovi z jej strany a ich traumatizovaniu.

2. Súd prvej inštancie potom dospel k záveru, že v danom štádiu otec neosvedčil potrebu neodkladnej úpravy pomerov účastníkov konania, ani dôvodnosť trvania svojho nároku, a preto prihladajúc na najlepší záujem maloletých detí jeho návrh v celom rozsahu ako nedôvodný zamietol. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že predmetom konania vo veci samej je návrh otca na zverenie maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti a určenie vyživovacej povinnosti matke. Z úradnej činnosti zistil, že na Okresnom súde Liptovský Mikuláš bolo v minulosti vedených viacero konaní, týkajúcich sa rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, pričom v súčasnosti je vedené konanie pod sp. zn. 1P/37/2018, ktorého predmetom je úprava styku otca s maloletými deťmi a konanie o uloženie výchovného opatrenia. Z obsahu spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 1P/37/2018 mal preukázané, že otec obdobný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podal dňa 04.08.2021, pričom o návrhu bolo rozhodnuté uznesením sp. zn. 1P/37/2018 zo dňa 11.08.2021 jeho zamietnutím. Proti predmetnému uzneseniu podal otec odvolanie. Počas odvolacieho konania otec podal dňa 24.09.2021 ďalší návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal, aby súd do vydania rozhodnutia vo veci samej upravil jeho styk s maloletými deťmi. O predmetnom návrhu, podanom v odvolacom konaní, rozhodol Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 6CoPno/1/2021 zo dňa 27.10.2021, ktorým upravil styk otca s maloletými deťmi tak, že je oprávnený stykať sa s maloletými deťmi prvý pracovný pondelok v každom kalendárnom mesiaci v čase od 14:00 hod. do 15:30 hod. bez prítomnosti matky v mieste

sídla Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš (ďalej aj „ÚPSVaR Liptovský Mikuláš“, resp. „ÚPSVaR LM“) za prítomnosti pracovníka referátu. Súčasne matke uložil povinnosť maloletých na styk s otcom riadne a včas pripraviť s tým, že na začiatku styku uložil matke povinnosť maloletých odovzdať pracovníkovi Referátu poradensko-psychologických služieb ÚPSVaR LM v mieste styku a po skončení styku maloletých od pracovníka prevziať. Matke a otcovi taktiež uložil povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu prostredníctvom ÚPSVaR LM s tým, že podrobnosti vykonania poradenstva určia odborní zamestnanci ÚPSVaR LM. ÚPSVaR LM má podľa tohto neodkladného opatrenia podávať Okresnému súdu Liptovský Mikuláš ku konaniu vedenému pod sp. zn. 1P/37/2018 správu o priebehu a výsledkoch poradenstva každé 3 mesiace. Trvanie výchovného opatrenia bolo podmienené dosiahnutím jeho účelu. Týmto neodkladným opatrením bol na čas jeho nariadenia pozmenený rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 4P/13/2014 zo dňa 09.05.2014 vo výroku, ktorým bolo rozhodnuté o úprave styku otca s maloletými deťmi. Vo zvyšnom rozsahu Krajský súd v Žiline návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 24.09.2021 zamietol. Otec dňa 06.12.2021 podal návrh na zmenu/doplnenie neodkladného opatrenia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6CoPno/1/2021 zo dňa 27.10.2021, ktorým navrhol, aby deti boli neodkladným opatrením umiestené do vhodného zariadenia ústavnej starostlivosti, kde im bude poskytnutá, vzhľadom na ich duševný stav, psychologická pomoc a umožnené, za príslušnej terapie, postupné nadviazanie kontaktu s otcom. Súčasne otec navrhol, aby bol matke zakázaný styk s deťmi, aby tak bolo zamedzené ďalšiemu ovplyvňovaniu detí zo strany matky proti otcovi a ich traumatizovaniu. Krajský súd Žilina návrh otca na doplnenie nariadeného neodkladného opatrenia (6CoPno/1/2021) uznesením sp. zn. 6Cop/50/2021, 6CoPno/3/2021 zo dňa 03.01. 2022, zamietol a zároveň potvrdil uznesenie Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 1P/37/2018 zo dňa 11.08.2021. Návrhom zo dňa 04.01.2022 sa otec domáhal zmeny neodkladného opatrenia nariadeného vyššie uvedeným uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 27.10.2021, keď žiadal pri úprave styku s maloletými deťmi aj možnosť náhradného styku v prípade objektívnych prekážok na strane matky alebo maloletých detí. O uvedenom návrhu rozhodol Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením sp. zn. 1P/37/2018 zo dňa 27.01.2022 tak, že zmenil uznesenie Krajského súdu v Žiline (sp. zn. 6CoPno/1/2021 zo dňa 27.10.2021) v časti o styku otca s maloletými v bodoch I. a II. tak, že do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 1P/37/2018 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým upravil rozsah styku maloletých s otcom na prvý a tretí pracovný pondelok v každom kalendárnom mesiaci v čase od 14:00 hod. do 15:00 hod. v mieste sídla Referátu poradensko-psychologických služieb ÚPSVaR LM, za prítomnosti pracovníkov tohto referátu, bez prítomnosti matky. Zároveň súd uložil matke povinnosť zdržať sa účasti na tomto styku, alebo v jeho bezprostrednej blízkosti, nielen osobnou prítomnosťou, ale i prostredníctvom akýchkoľvek prostriedkov umožňujúcich jej nepriamu účasť, najmä technickými prostriedkami umožňujúcimi obrazový a zvukový prenos zo stretnutia. Súd matke uložil ďalej povinnosť pripraviť maloletých na styk s otcom riadne a včas, na začiatku styku maloletých odovzdať pracovníkovi Referátu poradensko-psychologických služieb (ďalej aj „RPPS LM“) a po ukončení styku prevziať maloletých v mieste styku od pracovníka RPPS LM. Súd taktiež vyhovel návrhu otca v časti týkajúcej sa náhradného termínu v prípade neuskutočnenia styku tak, že v prípade, ak sa styk nebude môcť realizovať z dôvodu preukázaných vážnych dôvodov, rodičom uložil povinnosť navzájom si túto skutočnosť oznámiť, najneskôr 24 hodín pred začiatkom styku, a v prípade preukázaných vážnych prekážok na strane otca maloletých detí a matky, brániacich v realizácii styku otca s maloletými, je matka povinná umožniť realizáciu styku otca s maloletými deťmi v náhradnom termíne, ktorým je najbližší nasledujúci pracovný pondelok po tom, ako odpadne prekážka brániaca v realizácii styku. Vo zvyšnej časti súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol (poznámka odvolacieho súdu: predmetné uznesenie bolo uznesením Krajského súdu v Žiline č.k. 9CoP/15/2022-1354 zo dňa 19.04.2022 zmenené tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bol zamietnutý).

3. Súd prvej inštancie poukázal na to, že v pripojenom spise sp. zn. 1P/37/2018 sa nachádzajú aktuálne správy psychologičky Referátu poradensko - psychologických služieb Liptovský Mikuláš, Mgr. Y. Z., zo dňa 21.02.2022 a zo dňa 22.02.2022, z ktorých vyplýva, že otec absolvoval psychologické poradenstvo na RPPS LM v dňoch 31.12.2022 (telefonicky), 07.02.2022 a 14.02.2022 (osobne). Matka absolvovala psychologické poradenstvo dňa 01.02.2022 (osobne). Psychologička uvádza, že prostredníctvom psychologických prostriedkov sa nepodarilo dosiahnuť vzájomnú spoluprácu s matkou maloletých detí. Matka vyslovila nedôveru k psychológovi. Negatívne vníma ÚPSVaR LM ako celok, ktorého súčasťou je aj RPPS LM. Z uvedených dôvodov psychologička odporučila absolvovanie individuálnej psychoterapie rodičom a maloletým deťom a následne spoluprácu s iným subjektom, ako je ÚPSVaR LM. K stretnutiam otca s maloletými deťmi v dňoch 07.02.2022 a 22.02.2022 podľa

predložených správ nedošlo. Matka doviedla maloleté deti na ÚPSVaR LM, avšak deti stretnutie s otcom odmietli. Taktiež odmietli komunikovať aj so psychologičkou a odišli za matkou von z budovy. Psychologička navrhla náhradný termín konania stretnutia otca s maloletými deťmi na deň 14.02.2022. Právny zástupca matky uviedol, že náhradný termín považuje za nedôvodný a stretnutie v daný deň nebolo uskutočnené.

4. Súd prvej inštancie mal osvedčené, že maloleté deti sa v súčasnosti nachádzajú v starostlivosti matky a dlhodobo prejavujú odpor voči stretnutiam s otcom. Konštatoval, že v konaní vedenom pod sp. zn. 1P/37/2018 bol dňa 05.03.2021 znalkyňou z odboru psychológia - PhDr. Martou Halašovou vypracovaný znalecký posudok, v ktorom znalkyňa konštatuje, že vzhľadom na dlhodobé negatívne nastavenie matky voči otcovi je v súčasnosti nepravdepodobné, že sa bez odbornej intervencie názor maloletých detí na stretávanie s otcom zmení. V nadväznosti na to Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením sp. zn. 1P/37/2018 zo dňa 19.03.2021 začal konanie o uloženie výchovného opatrenia, ktorého primárnym cieľom je riešiť principiálne otázky a zásadné nedostatky vo veciach starostlivosti o maloleté deti, sledujúc najlepší záujem maloletých. Za týmto účelom súd do konania pribral účastníka konania - Centrum pre deti a rodiny Liptovský Hrádok, ktoré je odborným pracoviskom zameriavajúcim sa na riešenie a nápravu vzťahov v rodinách, podporu vytvárania zdravého výchovného prostredia maloletých detí, sociálne poradenstvo a pod. Dňa 13.05.2021 však Centrum pre deti a rodiny Liptovský Hrádok súdu oznámilo že nie je zaradené do zoznamu špecializovaných pracovísk, ktoré môžu realizovať zámery súdom cieleného výchovného opatrenia. Ich zariadenie poskytuje pomoc a podporu klientom na poradenskej úrovni, terapiu nevykonáva. V priebehu ďalšieho konania prichádzala potenciálne do úvahy kooperácia s Centrom pre deti a rodiny CDR Poprad. Pracovníčka centra, participujúca na projektoch označovaných ako „Stretnutia rodinného kruhu“, Mgr. O., súdu dňa 08.09.2021 oznámila, že CDR Poprad nie je zaradené medzi špecializované pracoviská, ktoré by sa mohli podieľať na výkone výchovného opatrenia zameraného na sledované ciele. Následne súd vyžiadaval od Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny Bratislava, ako metodického garanta pracovísk sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, zoznam príslušných špecializovaných pracovísk, ktoré sú zamerané na odborné poradenstvo, rodičovskú terapiu a profesionálne vedenie maloletých detí k usmerňovaniu a formovaniu zdravého postoja a vzťahov ku obidvom rodičom a zvládaniu súčasnej situácie v rodine. Dňa 05.10.2021 Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Bratislava doručilo súdu žiadaný zoznam príslušných špecializovaných pracovísk. Súd následne v prebiehajúcom konaní o uloženie výchovného opatrenia (1P/37/2018) pribral uznesením zo dňa 27.01.2022 do konania CDR Istebné za účelom aktívnej participácie tohto zariadenia pri napĺňaní sledovaného cieľa.

5. Súd prvej inštancie v aktuálnom štádiu konania nepovažoval nárok otca za osvedčený, pretože nebol preukázaný taký stav pomerov na strane účastníkov konania, ktorý by odôvodňoval potrebu bezodkladnej úpravy formou navrhovaného neodkladného opatrenia. Otcom žiadané umiestnenie maloletých detí do ústavnej starostlivosti by, podľa záverov súdu prvej inštancie, v súčasnom štádiu konania nebolo v súlade s najlepším záujmom maloletých detí, ani z dlhodobého hľadiska, keď vzťahy medzi účastníkmi konania sú dlhodobo rozvrátené, jedným z prejavov vzťahu maloletých detí voči otcovi je i odmietanie označovať a oslovovať ho ako otca (maloletí sa o ňom vyjadrujú ako o O.), pričom maloletí viackrát počas prebiehajúceho konania sp. zn. 1P/37/2018 vyjadrili obavu, že budú otcom odtrhnutí od matky a odobratí z jej starostlivosti a z vyjadrenia znalkyne vyplynulo, že otca, ako aj prostredie u neho, maloletí považujú za ohrozujúce. Súd prvej inštancie potom uzavrel, že bez žiaducej prestavby postojov rodičov a maloletých detí by akékoľvek úkony, identické alebo blížiace sa k otcom navrhovanému postupu, vystavili deti vysokému riziku traumatizácie odobratím z výchovného prostredia matky, v ktorom pociťujú bezpečie, bez ohľadu na mieru a ich schopnosť objektívne posudzovať jej spôsobilosť plniť svoju rodičovskú rolu. Za takého stavu by umiestnenie do ústavnej starostlivosti, hoci i krátkodobého trvania a uloženie zákazu matke stýkať sa s nimi, deti vnímali ako konanie otca proti nim a proti ich záujmom, a korešpondovalo by aj s ich doposiaľ vyslovenými obavami z neho. Navyše podľa súdu prvej inštancie by vytrhnutím detí z ich prirodzeného prostredia bolo zasiahnuté aj do sféry ich sociálnych kontaktov, ktoré majú vybudované, a na ktoré sú zvyknuté, a súčasne by došlo aj k hrubému zásahu do ich vyučovacieho procesu, v ktorom dosahujú veľmi dobré výsledky. Súd vychádzal z premisy, že k náprave hlboko narušených rodinných vzťahov je nutné pristupovať u detí ohľaduplne, bez využívania neadekvátnych zásahov do ich prežívania. Súd považoval za dôležité aplikovať účinné prostriedky nápravy, avšak bez nerovnováhy medzi právom otca na korekciu jeho komunikačnej deprívácie na jednej strane a právom detí na primeraný prístup k nim, bez pocitu komunikačnej invázie, keď s umiestnením maloletých detí do ústavnej starostlivosti by bolo s vysokou mierou pravdepodobnosti spojené riziko ohrozenia ich zdravého

vývinu. V danom štádiu konaní, týkajúcich sa maloletých detí Z. a X. a ich rodičov, súd prvej inštancie považoval za potrebné zabezpečiť primeranú odbornú intervenciu a pokračovať i v procese dokazovania, v záujme náležitého objasnenia skutkového stavu a prijatia rozhodnutia v najlepšom záujme maloletých detí.

6. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal dňa 24.04.2022 odvolanie otec detí a navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil a nariadil neodkladné opatrenie v súlade s jeho návrhom. Otec maloletých je toho názoru, že riadna a objektívna diagnostika maloletých detí v čase, keď sú v starostlivosti svojej matky a sú pod jej vplyvom, nie je možná z viacerých dôvodov (a to z dôvodu neschopnosti či neochoty matky maloleté deti na vyšetrenie znalcom pripraviť, nevhodného vplyvu matky na maloleté deti, ich manipulácie a ovplyvňovania, čoho dôsledkom je neochota maloletých detí podrobiť sa vyšetreniu erudovaných odborníkov a spolupracovať so znalcom). Tým, že súd prvej inštancie nenariadil neodkladné opatrenie, naďalej umožňuje pretrvávajúce opatrenie, ktorý je pre riadny vývin maloletých detí nevhodný a ohrozujúci, keď nevhodná a nesprávna výchova zo strany matky je sprevádzaná nežiaducimi prejavmi maloletých detí, spočívajúcimi nielen v nerešpektovaní a opozičnom vzťahu voči autoritám, ale vzhľadom ich vek i v nevhodnom vystupovaní (ako dospelý, hoci na to nemá vývinové kompetencie, v zámene rolí v rodine). Uvedené môže destabilizovať psychiku maloletých a deformovať ich zdravý vývin, spôsobiť nezvládanie súrodeneckej rivality, a to pri traumatizujúcom prístupe matky k maloletým deťom, ktorá v ich očiach vytvára z druhého rodiča tyrana a akéhosi „zlého O.“ bez existencie objektívnych dôvodov a dlhodobo zastrešuje maloleté deti akýmsi „únosom“ detí otcom, prípadne ich odobratím súdom a záujmom týchto osôb dať ich matku do väzenia. Takýto prístup matky voči deťom považuje za nezdravý a vážne ohrozujúci zdravý vývin maloletých. Nekonanie súdu prvej inštancie v súlade s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia považuje otec detí za rozporné aj s názorom komisára pre deti a kurately, ktorý takýto požadovaný zásah považuje za jediné možné riešenie ako pomôcť jeho maloletým deťom a zabezpečiť im priestor pre ich zdravý a harmonický vývin a bezstarostný detský život, porovnateľný s ich rovesníkmi. Napriek tomu, že ombudsman a kuratela sú stotožnení s jeho návrhom a odporučili súdu to isté, ako navrhol on, súd na ich názor vo veci maloletých detí neprihliada a koná inak, napriek tomu, že evidentne títo účastníci majú viac praktických skúseností s riešením podobných prípadov (viď zápis z 07.03.2022) a disponujú s odbornými spôsobilosťami a kompetenciami v oblasti vývinovej psychológie a potrieb dieťaťa. Podľa názoru otca, napriek tomu, že súd takýmito kompetenciami a znalosťami detskej psychológie nedisponuje, pričom úlohou súdu je riešiť právne aspekty veci a súvisiace práva dieťaťa podľa Dohovoru včítane dodatkových protokolov (čo súd nerobí), súd nahrádza psychológa a povyšuje svoj názor nad názor erudovaných odborníkov v oblasti detskej psychológie, čo mu neprináleží a na čo má iných účastníkov konania, prípadne závery znaleckého dokazovania. Poukázal na to, že harmonickému vývinu maloletých neprispievajú opakované výjazdy polície do domu matky pre vzťahové problémy matky či už s vlastnou sestrou alebo susedmi, a ani prebiehajúce trestné stíhanie matky a jej sestry, ktoré sú dôsledkom ich nevhodného spôsobu života a správania sa, ktorého súčasťou sú osobne aj deti, nakoľko do niektorých incidentov nebezpečného prenasledovania, ktorých sa matka maloletých mala podľa obžaloby dopustiť, osobne zapájala aj obe maloleté deti, keď ich vodila vedome do konfliktných situácií, kde verbálne v ich prítomnosti mala konfrontovať poškodeného, príp. tretie osoby. Z uvedeného dôvodu, kým nezistil tieto závažné skutočnosti, domáhal sa výlučne len úpravy styku s deťmi po dobu pár hodín jedenkrát v mesiaci, aby mohol nadviazať s nimi kontakt. Napriek jeho snahám pomôcť maloletým deťom, poznať a eliminovať dôsledky a rozsah nevhodnej výchovy a starostlivosti, pomôcť im v prevýchove a prinavrátiť vzťah k nemu (a to všetko pod odbornou intervenciou špecializovaného ústavu, spôsobom pre ne čo možno najmenej dramatickým), súd prvej inštancie nezabezpečil bezodkladnú a nevyhnutnú riadnu diagnostiku napriek tomu, že aj vzhľadom na priebeh konania sp. zn. 1P/37/2018 je evidentné, že obe maloleté deti potrebujú pomoc v podobe odbornej psychologickú a príp. psychiatrickú diagnostiku. Podľa jeho názoru nemožno, vzhľadom na pretrvávajúce postoje a správanie matky v konaní sp. zn. 1P/37/2018, konštatovať iné ako to, že matka možno (ne)poznajúc princípy zodpovedného rodičovstva jednoznačne nie je ochotná či schopná tieto vo vzťahu k obom maloletým deťom aplikovať a zabezpečiť im tak riadnu a vhodnú výchovu pre ich riadny a zdravý vývin. Hoc matka tvrdí, že zdravotný (psychický) stav maloletého X. je vážny v dôsledku traumatizácie otcom a súdnou mocou, o čom predkladala v konaní lekárske správy detského psychiatra MUDr. J. z X. (potreba medikamentózneho liečby), doposiaľ svojím správaním nepreukázala, že by skutočne mala záujem na riadnom vyšetrení zdravotného (psychického) stavu X.. Otec považuje za logické, že príčinou nepriaznivého zdravotného (psychického) stavu maloletého X., či traumatizujúceho prežívania oboch maloletých detí, nemôže byť on, keďže nie je v osobnom kontakte s maloletými už 10 rokov a rovnako nemôže byť príčinou (matkou tvrdenej) traumy u maloletých ani súdna

moc, keďže deti boli pred súdom vypočuté po prvýkrát v konaní sp. zn. 1P/37/2018 až dňa 21.04.2022, a tak jediný, kto reálne môže mať a aj má vplyv na maloleté deti, je ich matka a jej rodina. Má za to, že matka využíva deti na to, aby ho potrestala, čo môže byť príčinou ich nepriaznivého psychického stavu, do ktorého deti vedome či podvedome už roky uvádza. Pokiaľ sú deti v skutočnosti silne traumatizované a jeho vplyv, ako aj vplyv súdnej moci na psychiku maloletých je vylúčený, je potrebné objektívnym skúmaním a diagnostikou maloletých detí zistiť, kto tento nepriaznivý stav maloletých zapríčinil a kto zaň zodpovedá. Z uvedených dôvodov je súčasne nevyhnutné deťom ihneď poskytnúť neodkladnú pomoc a zamedziť ďalšiemu pretrvávaniu tohto nežiaduceho stavu, príp. vplyvu osoby, ktorá maloleté deti takto traumatizuje. Preto je podľa názoru otca nevyhnutné, aby súd prvej inštancie ako opatrovnícky súd neodkladne konal, a to aj s ohľadom na závery znaleckého posudku PhDr. M. Halašovej, PhD. č. 49/2020 z marca 2020 a nariadil umiestnenie detí do špecializovaného ústavu na nevyhnutný čas, podľa záverov takto riadne a objektívne vykonanej diagnostiky im poskytol odbornú pomoc a následne rozhodol o najvhodnejšej forme ich starostlivosti a výchovy. Z vyššie uvedených dôvodov považuje otec maloletých detí návrh za dôvodný a nepovažuje ho za predčasný. Nestotožnil sa s názorom súdu prvej inštancie vyjadreným v napadnutom uznesení, že ním žiadané umiestnenie detí do ústavnej starostlivosti by v súčasnom štádiu konania nebolo v súlade s najlepším záujmom maloletých detí ani z dlhodobého hľadiska, nakoľko v rozpore s vyjadreným názorom súdu prvej inštancie je bežná a ustálená prax opatrovníckych súdov, keď tomu rodičovi, ktorý nerešpektuje rolu druhého rodiča v živote dieťaťa, manipuluje dieťaťom, zastrešuje ho druhým rodičom, či nebudaj traumatizuje a nevhodne tak vychováva dieťa, je dieťa zo starostlivosti odňaté a umiestnené buď do starostlivosti druhého rodiča (ak je vzťah medzi dieťaťom a druhým rodičom zachovaný) alebo v špecializovanom ústave/zariadení, kde pod dohľadom odborníkov dochádza k postupnému nadviazaniu a obnoveniu vzťahu dieťaťa s druhým rodičom. Takýto postup bol, vzhľadom na postoj a správanie matky a jej nevhodný vplyv na deti (ako aj vzhľadom na 4 roky márných snáh o realizovanie kontaktu otca s deťmi aspoň jedenkrát do mesiaca) odporúčaný komisárom pre deti a kuratelou v znení záverov prípadovej konferencie konanej dňa 20.09.2021, ako aj stretnutia z 07.03.2022, ktoré sa uskutočnilo namiesto termínu márneho styku (keď opäť deti vyškolené matkou prišli a odmietli komunikovať a spolupracovať, hoci im nič nehrozilo). Podľa názoru otca v odôvodnení súdu absentuje, prečo v súčasnom štádiu konania by z dlhodobého hľadiska nebolo v súlade s najlepším záujmom maloletých detí otcom žiadané umiestnenie. Súd síce uviedol, že týmto postupom by boli deti vystavené traumatizácii v dôsledku odobratia z ich výchovného prostredia, v ktorom pociťujú bezpečie, avšak k dlhodobým aspektom sa nevyjadril a riešil len otázku krátkodobých aspektov. Má za to, že z celého priebehu konania sp. zn. 1P/37/2018 je zrejmé, akoby súd sám nevedel, aký nástroj použiť, aby primäl matku k zmene jej postoja. Podľa jeho názoru bez toho, aby deti neboli od matky aspoň na nevyhnutný čas odobraté a riadne a objektívne zdiagnostikované, nebude možné im v prípade, že sú matkou traumatizované a zastrešované, pomôcť a zamedziť tomuto nepriaznivému vplyvu matky, ktorá takýmto postojom deťom bráni ich poznaniu a zdravému vývinu a v neposlednom rade v realizácii ich základných práv. Poukázal na to, že dňa 21.04.2022 sa vo veci sp. zn. 1P/37/2018 uskutočnilo po 4 rokoch pojednávanie, na ktorom sa výslovne dopytoval súdu, aký je jeho ďalší postup a kedy konečne zabezpečí a umožní deťom, aby nadobudli vlastné poznanie svojej situácie a následne dostali možnosť vyjadriť svoj názor a nie názor roky im vštepovaný matkou. Poukázal na podanie kurately z 13.04.2022 v konaní sp. zn. 1P/37/2018, v ktorom sa okrem iného uvádza, že neboli naplnené ani základné predpoklady a princípy pre poradenstvo, pričom poradenský proces neprebíhal, keď navyše matka maloletých detí neposkytla informovaný súhlas. Poukázal na to, že psychologička ÚPSVaR LM vo svojich správach z februára 2022 okrem iného uviedla, že sa nepodarilo dosiahnuť s matkou vzájomnú spoluprácu, keď matka vyslovila nedôveru k psychológovi (a to napriek tomu, že Mgr. Z. s nimi pracovala po prvýkrát a je relatívne nová na úrade). Otec má za to, že matka ani nebude ochotná a schopná spolupracovať vo veci s kýmkoľvek, kto ju bude viesť k tomu, aby zmenila postoj a nebudaj jej kriticky uvedie, že vníma problém detí v nej a jej postoji. Otec je presvedčený, že aj dnes by mohol deti zaujať, hoci majú už 12 a takmer 14 rokov. Nie je si však istý, či bude možné s deťmi pracovať, keď u nich nastúpi pravá puberta a začnú dospievať. Podľa jeho názoru, pokiaľ súd neodkladne nezasiahne do tohto stavu, naďalej sa bude prehľbovať stav nevhodnej výchovy matky, ktorý podľa znalkyne Halašovej môže vyvrcholiť v destabilizácii psychiky a deformovaní zdravého vývinu maloletých detí. Dlhodobo nevhodný vplyv matky na najlepšie záujem oboch maloletých detí je podľa jeho názoru zrejмый. Matka napriek tomu, že už od marca 2021 pozná závery znaleckého posudku, nič vo svojom prístupe a správaní k deťom nezmenila. Z uvedeného vyplýva, že prostredie u matky z objektívneho hľadiska súd prvej inštancie nesprávne hodnotí ako prostredie bezpečia. Nič na uvedenom nezmení ani samotná skutočnosť, že toto prostredie deti subjektívne vnímajú ako bezpečné (pozn. deti iné ani nepoznajú a nemajú preto s čím porovnávať), keď od toho je tu súd, kuratela a v konaní sp.

zn. 1P/37/2018 aj ombudsman a krajská prokuratúra, aby deti chránili a pre deti zabezpečili objektívne a reálne bezpečie a nie len domnelé z pohľadu neznaných maloletých detí bez potrebných životných skúseností a správnych úsudkov. Ostatné argumenty súdu o zásahu do života detí v podobe straty sociálnych kontaktov a zásahu do vyučovacieho procesu v porovnaní so sledovaným zdravým vývinom detí a ich najlepším záujmom, ktorý má byť prvoradý, nepovažuje otec detí za rozhodujúce. Poukázal na to, že deti sa bežne v živote sťahujú, počas povinnej školskej dochádzky nastupujú a ukončujú jednotlivé stupne MŠ, ZŠ a i., nie vždy v tom istom kolektíve spolužiakov, či navštevujú rôzne záujmové krúžky či kluby, pričom je všeobecne známe že deti sú schopné rýchlo sa prispôsobovať zmenám a na nové prostredie sa v drvinej väčšine detí veľmi dobre adaptujú. Uviedol, že v predchádzajúcich konaniach matka netvrdila nikdy žiadne problémy s adaptáciou sa maloletých na nové prostredie, či zmeny, naopak, maloletí často navštevovali Šrobárov liečebný stav v Smokovci, a to aj po dobu niekoľkých týždňov, kedy bolo zasahované aj do sféry ich sociálnych kontaktov a vyučovacieho procesu, pričom mu nie je známe, že by následne deti mali mať nejaké problémy s takýmito zmenami, a preto argumentovať nimi pri riešení závažného stavu je porušením práv detí. Má za to, že aj v špecializovanom ústave by bola zabezpečená výuka školou povinných detí, keď navyše práve toto obdobie jún až september, t.j. vrátane letných prázdnin, je najvhodnejším obdobím na umiestnenie detí do zariadenia bez vplyvu na ich vyučovací proces. Otec maloletých detí poukázal na to, že súd prvej inštancie svoju úvahu o tom, že s umiestnením detí do ústavnej starostlivosti by s vysokou mierou pravdepodobnosti bolo spojené riziko ohrozenia ich zdravého vývinu, nezdôvodnil vôbec, hoci ide o podstatnú úvahu súdu. Nie je mu známe, v čom a ako by mal byť zdravý vývin maloletých detí ohrozený, ak sa takýto postup v prípade podobných prípadov realizuje pod dohľadom psychológov a psychiatrov. Vzhľadom na tieto vyjadrenia sa mu javí, že opatrovnícky súd je ochotný ponechať detí aj naďalej v nezdravom a neharmonickom prostredí matky, ktorého negatívne prejavy sú už toho času na psychickom i duševnom stave. Takýto postoj súdu podľa jeho názoru objektívne nesleduje najlepší záujem detí, ale len vlastné snahy súdu nebyť v očiach matky a krátkodobo aj v očiach maloletých detí ako ten, ktorý ich nakoniec matke odňal. Súd v zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR nemá byť pri svojej rozhodovacej činnosti ovplyvnený tým, ako bude následne hodnotený účastníkom konania, tretími stranami alebo médiami. Takýmto postojom, kedy sám súd robí závery o tom, ktorý postup bude pre deti najvhodnejší bez reflexie na odporúčania odborníkov, vykonáva akýsi test proporcionality psychologických dôsledkov na deti, ktorého výkon mu neprináleží, ale tento má vykonávať psychológ resp. znalec, pričom toto súd za 4 roky konania sp. zn. 1P/37/2018 nebol schopný zabezpečiť. V neposlednom rade je takýto záver súdu v hrubom rozpore s názorom s ombudsmanom, kuratelou a je v konečnom dôsledku spochybnením kvality a funkčnosti špecializovaných zariadení, kde by deti mohli byť umiestnené.

7. Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd v zmysle ust. § 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) uznesenie súdu prvej inštancie na základe odvolania otca maloletých detí zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP.

8. Odvolací súd pri preskúmaní spisu zistil, že v prejednávanej veci neboli splnené procesné podmienky konania, čo zakladalo odvolací dôvod prezumovaný § 365 ods. 1 písm. a) CSP v spojení s § 65 a § 66 CMP.

9. Konanie v prejednávanej veci možno pojmovo zaradiť pod konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, kde okruh účastníkov týchto konaní vymedzuje § 7 ods. 2 CMP, podľa ktorého „V konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu, je účastníkom aj ten, o koho právach a povinnostiach sa má konať.“ V prejednávanej veci teda sú účastníkmi konania rodičia maloletých detí Z. O. a X. O., t.j. otec JUDr. Ing. Z. O., PhD., matka Bc. F. O., ako aj maloletí Z. O. a X. O..

10. Podľa § 68 ods. 1 CSP v rozsahu v akom nemá fyzická osoba spôsobilosť samostatne konať pred súdom, koná za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník.

11. Podľa § 31 ods. 2 Zákona o rodine žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (ďalej len „kolízny opatrovník“).

12. Maloletí Z. O. a X. O. majú spôsobilosť na také právne úkony, ktoré sú svojou povahou primerané ich rozumovej a vôľovej vyspelosti zodpovedajúcej ich veku a nie sú oprávnení ani spôsobilí vystupovať v konaní pred súdom samostatne, ale vyžaduje sa, aby boli zastúpení zástupcom. Právna úprava rozlišuje zákonného zástupcu a kolízneho opatrovníka, keď zákonným zástupcom býva spravidla rodič maloletého.

13. Funkcia kolízneho opatrovníka potom prichádza do úvahy v prípadoch, ak by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi v zastúpení tým istým rodičom navzájom. Keďže v prejednávanej veci maloletí Z. O. a X. O. nemajú procesnú spôsobilosť a bola daná kolízia záujmov rodičov, bolo procesnou povinnosťou súdu prvej inštancie ustanoviť maloletým opatrovníka na zastupovanie prejednávanej veci. Tým, že tak súd prvej inštancie neučinil, konanie trpí vadou, t.j. nesplnením procesnej podmienky konania, keď maloletí nemajú procesnú spôsobilosť, v konaní ich z dôvodu kolízie záujmov nemôžu zastupovať ich zákonní zástupcovia a nebol im ustanovený kolízny opatrovník. Uvedené má za následok existenciu takej vady konania, ktorú nemožno odstrániť v odvolacom konaní, a preto odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

14. V ďalšom konaní bude potom povinnosťou súdu prvej inštancie ustanoviť maloletým deťom Z. O. a X. O. kolízneho opatrovníka a následne vec opätovne náležite posúdiť a rozhodnúť. Iba na doplnenie odvolací súd upriamuje pozornosť na skutočnosti uvedené v listine predloženej otcom maloletých v odvolacom konaní na č.l. 42 spisu, ako aj zistenie, v akom štádiu (s akými výsledkami) sa nachádza ingerencia CDR Istebné (ktoré malo byť podľa súdu prvej inštancie do konania pribraté práve „za účelom aktívnej participácie tohto zariadenia pri napĺňaní sledovaného cieľa“, keď odvolaciemu súdu nie je vzhľadom na absenciu pripojenia spisu 1P/37/2018 zrejme procesné postavenie tohto zariadenia v konaní), keď úlohou súdu prvej inštancie (nakoľko sa jedná o konanie podľa CMP, ktorý obsahuje niektoré osobitné ustanovenia o dokazovaní, viď § 35 a § 36) bude posúdenie týchto skutočností, príp. zistenie aktuálneho stavu, a následné rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, príp. v nadväznosti na aktuálny stav zváženie inej zmeny dočasnej úpravy vzťahov.

15. Odvolací súd súčasne poukazuje na to, že súd prvej inštancie sa v napadnutom uznesení odvoláva na obsah pripojeného spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 1P/37/2018, keď z obsahu spisu ani z položky „Zoznam pripojených spisov“ táto skutočnosť nevyplýva a uvedený spis nebol ako „pripojený“ predložený ani odvolaciemu súdu v rámci odvolacieho konania.

16. O trovách tohto odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, nakoľko o nich rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 CSP v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, teda v rozhodnutí o veci samej.

17. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)